

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО ТА АГРАРНОГО ПРАВА

УДК 349

DOI 10.37772/2309-9275-2020-2(15)-20

КАРПІНСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ САНІТАРНИХ ТА ФІТОСАНІТАРНИХ ЗАХОДІВ: ВИМОГИ СОТ ТА ЄС

Дослідження присвячено висвітленню основних принципів, які відображають основні засади регулювання застосування санітарних та фітосанітарних заходів у рамках права СОТ крізь призму вимог ЄС.

Обґрунтовано, що за своїм спрямуванням та змістовним наповненням ці принципи неоднорідні та поділяються на дві групи: принцип суверенітету (принцип самостійності) та антипротекціоністські принципи (усі інші).

Визначено, що система антипротекціоністських принципів права СОТ складається із базової компоненти (принцип недискримінації); режимної компоненти (принципи національного режиму та режиму найбільшого сприяння); інформаційної компоненти (принцип транспарентності) та змістової компоненти (принципи наукової обґрунтованості та гармонізації).

Ключові слова: санітарні та фітосанітарні заходи, антипротекціоністські принципи, СОТ, ЄС.

Постановка проблеми. Сьогодні особливого значення набуває розвиток науки аграрного права України, яка шляхом розробки теоретичних рекомендацій покликана сприяти забезпеченню найбільш ефективного правового регулювання суспільних відносин в аграрному секторі економіки [1, с. 1-19]. Однак, значний потенціал аграрно-правової науки залишається практично незадіяним для ґрунтового дослідження правових проблем застосування санітарних та фітосанітарних заходів (далі – СФЗ) у контексті вимог СОТ та ЄС. Це призводить, зокрема, до появи багатьох «пробілів» у теорії правового регулювання застосування СФЗ.

Велика система норм СОТ та ЄС, що регулюють відносини у сфері застосування СФЗ, підкорені певним принципам – керівним началам, які визначають основну сутність вимог, їх спрямування та кінцеву мету. Правові принципи застосування СФЗ, які передбачені правом СОТ, є обов'язковими для України та ЄС, і на них базується вітчизняне та європейське законодавство у цій сфері.

Стан дослідження проблеми. Фундаментальною базою для дослідження слугували праці таких науковців як В. Носіка, А. Статівки, А. Духневича, Х. Григор'євої, Г. Машишова, С. Комендантова, Н. Чуйко, Т. Гуляєвої, М. Попова, А. Попової та ін. Досліджуючи принципи права СОТ, вчені вказують на

те, що враховуючи деякі відмінності у цілому вони є стабільними. Водночас, потребують вивчення питання щодо суті цих принципів у світлі асоційованого членства у ЄС.

Метою даної статті є висвітлення принципів, які відображають основні засади регулювання застосування СФЗ у рамках права СОТ: принципи самостійності, недискримінації, наукової обґрунтованості, національного режиму, режиму найбільшого сприяння, транспарентності, гармонізації та їх екстраполяція у площину права ЄС.

Виклад основного матеріалу. За своїм спрямуванням та змістовним наповненням принципи самостійності, недискримінації, наукової обґрунтованості, національного режиму, режиму найбільшого сприяння, транспарентності та гармонізації є неоднорідними та поділяються на дві групи: принцип суверенітету (принцип самостійності) та антипротекціоністські принципи (усі інші). Розглянемо їх докладніше.

Принцип самостійності є втіленням принципу суверенітету держави у відносинах застосування СФЗ. Він є основним принципом застосування СФЗ, який входив до фундаментальних правил міжнародної торгівлі з часу підписання ГАТТ 1947, та полягає у тому, що кожна окрема держава має виключне право використовувати заходи, «необхідні для захисту

життя чи здоров'я людей, тварин та рослин», але це право не може бути застосовано для невинуватеної дискримінації між країнами та створення прихованих обмежень торгівлі.

Угода СОТ про застосування СФЗ виходить з того, що всі країни підтримують заходи, спрямовані на забезпечення безпеки харчових продуктів, призначених для споживачів, і прагнуть запобігти поширенню шкідників і хвороб серед тварин і рослин. Ці заходи можуть набувати різних форм, таких як вимоги про походження товару із зони, вільної від хвороб, інспектування, специфічні процедури обробки продукту, встановлення допустимих максимальних рівнів залишків пестицидів або дозвіл використовувати в їжі тільки певні харчові добавки тощо [2, с. 60-65]. Угода про застосування СФЗ допускає з боку суб'єктів СОТ застосування різних стандартів, методів і процедур контролю якості продукції. Однак застосування цих методів і процедур не повинно викликати або супроводжуватися з необґрунтованими затримками або характеризуватися диференційованим підходом до продукції внутрішнього виробництва або імпортованих товарів. Усі стандарти, методи і процедури, пов'язані із застосуванням СФЗ, повинні бути відображені і відповідним чином врегульовані в національному законодавстві суб'єктів СОТ, а також опубліковані. Передбачається, що застосування СФЗ має базуватися і обмежуватися розумними і обґрунтованими вимогами як у частині запитів інформації про товари, так і в ході практичних перевірок. При цьому, Угода жодним чином не обмежує права проведення перевірок щодо санітарії та епідеміології суб'єктів СОТ на своїй території [3, с. 13-19].

Принцип недискримінації. Стосовно сфери санітарного та фітосанітарного регулювання цей принцип означає, що СФЗ не повинні служити засобом свавільної або невинуватеної дискримінації між державами-членами і не повинні застосовуватися у спосіб, який являє собою приховане обмеження міжнародної торгівлі (ст. 2.3 Угоди про застосування СФЗ). Таким чином, Угода про застосування СФЗ конкретизує загальні обов'язки держав-членів щодо недискримінації, передбачені ГАТТ – 1994 (обов'язок по наданню режиму найбільшого сприяння; обов'язок по наданню національного режиму) [4, с. 82-91].

Аналіз практичного застосування цього принципу в сфері нетарифного регулювання – застосування СФЗ і вивчення його тлумачення з боку Апеляційного органу для введення правомірних СФЗ, що відповідають «праву СОТ», можливий на прикладі деяких спорів. Наприклад, ст. 2.3 Угоди про застосування СФЗ стала предметом розгляду в суперечці «Австралія – Лосось» [8], де Канада заявила, що Австралія

порушила це положення при введенні імпортованих вимог на певні види риби, що імпортуються з території Канади, не забезпечивши заходів внутрішнього контролю за пересуванням мертвої риби в межах Австралії. Група експертів сформулювала три вимоги, які повинні бути встановлені для визнання порушення ст. 2.3, тобто принципу недискримінації у сфері застосування СФЗ: (1) захід є засобом дискримінації між територіями членів, відмінних від іншого члена, що застосовує захід, або між територією члена, що застосовує захід і територією іншого члена; (2) дискримінація є довільною або необґрунтованою; і (3) ідентичні чи аналогічні умови переважають на території порівнюваних членів. З метою дотримання принципу недискримінації держави-члени при встановленні більш високого рівня санітарного та фітосанітарного захисту, відмінного від міжнародних стандартів, інструкцій та рекомендацій, повинні провести власну оцінку ризику і підготувати наукове обґрунтування [4, с. 82-91].

Принцип наукового обґрунтування СФЗ. Наукові знання постійно оновлюються, доповнюються, спростовуються – цей процес безпосередньо впливає на вимоги щодо застосування СФЗ. Водночас Угода про застосування СФЗ надає країнам-членам необмежене право впроваджувати норми, які спрямовані на підвищення рівня захисту, якщо для цього є наукове обґрунтування та країна вважає, що вона потребує вищого рівня захисту в даному конкретному випадку [5, с. 1-35]. Застосування СФЗ, необґрунтованих науково, сприймаються як штучні бар'єри в міжнародній торгівлі між країнами – членами СОТ і можуть оспарюватися у відповідних органах даної організації [6, с. 38-40]. Частина цих суперечок була і є предметом розгляду Органу з вирішення спорів (ОРС) СОТ [6, с. 38-40]. Значна частина цих суперечок була врегульована сторонами до прийняття Звіту ОРС або на стадії його затвердження. Разом з тим у деяких випадках сторони вдалися до всіх можливостей процедури вирішення спорів СОТ, включаючи звернення до Апеляційного органу і розгляд питання про компенсацію за невиконання відповідного звіту [6, с. 38-40]. Оскільки використана в Угоді термінологія на практиці викликала багато питань, позиція органу вирішення суперечок СОТ має велике значення. Так, при розгляді суперечок проблемні моменти були вирішені в такий спосіб:

1) не потрібно проводити повної оцінки ризику для введення мінімального кількісно вимірюваного значення величини ризику;

2) встановлення мінімальної величини ризику (кількісного визначення ризику) не є обов'язковим, але може бути вироблено за бажанням країни-імпор-

тера, яка проводить оцінку ризику [6, с. 38-40];

3) в обсяг оцінки ризику можуть входити фактори, що не піддаються кількісному аналізу, проведеному досвідченими або експериментальними лабораторними методами. Деякі види факторів, перераховані в ст. 5.2 як «відповідні процеси або виробничі методи» і «відповідні методи спостереження, відбору зразків і тестування», не обов'язково або повністю піддаються вивченню лабораторними методами, наприклад, біохімії або фармакології [6, с. 38-40];

4) перелік даних, які можуть бути використані при проведенні оцінки ризику, зазначений в ст. 5.2 Угоди, не є закритим;

5) загальне обговорення загрози, від якої країна-імпортер намагається захиститися шляхом введення СФЗ, не є оцінкою ризику за змістом Угоди. У справі «Японія – яблука» зазначено, що оцінка ризику зараження червоною гниллю була заснована на загальній оцінці можливих способів зараження, тоді як яблука є тільки одним з можливих переносників хвороби. У доповіді по справі зазначається, що науково доведеним є факт про те, що ризик проникнення і розповсюдження хвороби істотно залежить від переносника (рослини). Оскільки оспорюваний захід відноситься до ризику передачі червоної гнилі через яблука, при розгляді питання про те, чи достатньо конкретно проведена оцінка ризику, основним фактором, який необхідно враховувати, є природа ризику, від настання якого захищає оспорюваний захід. З урахуванням цього Апеляційний орган визнав оцінку ризиків, проведену щодо всіх можливих переносників хвороби разом, недостатньо конкретно [7];

6) оцінка ризику повинна проводитися відносно того СФЗ, який може бути застосований;

7) проведена країною-імпортером оцінка ризику за змістом ст. 5.1 Угоди повинна: а) включати оцінку ймовірності проникнення, закріплення або розповсюдження захворювання; б) бути проведена стосовно тих СФЗ, які можуть бути застосовані в такому випадку; в) визначати захворювання, проникнення, закріплення або поширення якого на своїй території країна-імпортер хоче запобігти, а також можливі біологічні і економічні наслідки, пов'язані з проникненням, закріпленням або поширенням такого захворювання; г) включати оцінку ймовірності проникнення, закріплення або поширення захворювання, а також пов'язані з цим біологічні та економічні наслідки; д) включати оцінку ймовірності проникнення, закріплення або розповсюдження захворювання відповідно до тих СФЗ, які можуть бути застосовані. Оцінка ризику, яка не відповідає указаним вимогам, не є оцінкою ризику за змістом Угоди, і, як наслідок, за-

стосований захід не базується на оцінці ризику [6, с. 38-40];

8) результати оцінки ризику повинні достатнім чином обґрунтувати застосовані СФЗ;

9) оцінці підлягає саме ризик – теоретичні можливості («theoretical uncertainty») не можуть бути предметом оцінки. У справі «ЄС – гормони» Апеляційний орган вирішив, що достатня кількість доказів не може ґрунтуватися на теоретичній науці, тоді як у тому самому абзаці вказується, що наука ніколи не є абсолютною і втілює певний ступінь теоретичної невизначеності. Теоретична наука прогнозує майбутні результати на основі доказів, отриманих з моделей або гіпотез. Ця специфіка, на думку деяких зарубіжних учених, знижує здатність держав застосовувати запобіжні заходи щодо управління погрозами шкоди для життя людей, тварин, рослин або здоров'я, та є ключовим положенням Угоди про застосування СФЗ [8];

10) країна-імпортер має право встановити «нульовий ризик» в якості прийняттого.

Взагалі, рішення, засновані на наукових доказах, можуть розглядатися як не тільки більш якісні, а й ширші, адже вони прийнятні на основі твердження про те, що наука є об'єктивною, нейтральною та універсальною. Більше того, вирішення суперечок на основі науково обґрунтованих критеріїв дозволяє органам врегулювання суперечок деполітизувати (принаймні на перший погляд) конкретні торгові суперечки. Однак існуючий нині досвід, особливо в контексті Угоди про застосування СФЗ, чітко свідчить про те, що вищезазначені очікування здійснились лише частково [9].

Принцип національного режиму. Принцип національного режиму поряд з принципами недискримінації та найбільшого сприяння формує найважливіші правові опори всієї системи СОТ [10].

Клаузула про національний режим спрямована на те, щоб забезпечити рівні умови на відповідному національному ринку. Однак не можна не згадати про появу постійних і сильних протекціоністських тенденцій на національному ринку. Д. Карро і П. Жюйар відзначають, що багато держав приймають акти, які начебто ґрунтуються на абсолютно правомірних підставах захисту ринку, таких, як публічний порядок у широкому розумінні слова, і застосовуються на недискримінаційній основі щодо вітчизняних та імпортованих товарів, проте ці акти держав носять певний захисний характер, оскільки фактично застосовуються лише до імпортованих товарів. Так, наприклад, часто діють нетарифні бар'єри, які з'явилися як більш-менш майстерний засіб обходу клаузули про національний режим [11, с. 198].

Другий момент, на який варто звернути увагу при розгляді клаузули про національний режим в СОТ, – це поширення рівності режимів тільки стосовно подібних товарів. Визначення однорідності або ідентичності вітчизняних та імпортованих товарів – один із напрямів, за якими розвиваються спірні і конфліктні ситуації, розглянуті донині [12]. Отже, за відсутності загального визначення або загальноновизначених критеріїв застосування національного режиму аналізується окремо кожен випадок з урахуванням кінцевого використання товару, його особливостей, характеру і якості, смаку, звичок споживачів тощо. Наприклад, подібними були визнані канадські золоті монети з вибитим на них кленовим листом і південноафриканські крюгерранди, а також сира нафта, мазут, газолін, рафіновані і присадочні масла та інші рідини. Подібними вважаються міцне і легке пиво, горілка і японський національний напій саке, солодки і сухі вина, а також ряд інших алкогольних напоїв, і відповідно до п. 2. ст. III ГАТТ вони не повинні підлягати оподаткуванню за різними ставками. Однак товари рослинного, тваринного, синтетичного походження не можуть бути визнані в якості подібних в силу їх особливої специфіки, тому відносно цих товарів є виправданим застосування диференційованого режиму [11, с. 198].

Принцип найбільшого сприяння означає взаємне надання режиму найбільшого сприяння (РНС) в торгівлі, що означає відсутність дискримінації у застосуванні тарифів та інших регуляторних заходів щодо товарів та послуг, що походять із різних країн. Винятками з РНС є торгівля між учасниками регіональних торговельних угод та Генеральна система преференцій [5, с. 1-35]. Зміст міжнародно-правового принципу найбільшого сприяння у міжнародній торгівлі включає такі елементи: а) має за мету забезпечити за однією державою, яка домовилася з іншою державою, таке ж сприятливе положення (щодо торгівлі), яким користуються на її території інші держави, б) надає абсолютне право на отримання пільг, привілеїв, якими користуються треті держави, в) зазвичай має безумовний характер [13, с. 1-21].

Принцип транспарентності. Функціонування багатосторонньої торговельної системи, створеної СОТ, забезпечується завдяки принципу транспарентності, під яким розуміється опублікування національних актів, наприклад, в офіційній газеті; направлення нотифікацій в Секретаріат СОТ або в різні комітети СОТ і реалізація механізму огляду торговельної політики.

Взагалі, транспарентність розуміється як забезпечення прозорості системи регулювання зовнішньої торгівлі. У широкому сенсі це означає доступність

інформації про заходи з регулювання, ясність і однозначність як самих норм, так і правил щодо їх застосування. До основних елементів транспарентності відносяться: 1) доступність інформації, яка стосується заходів державного регулювання (обов'язковість публікації основних норм законодавства щодо регулювання зовнішньоторговельних відносин та правил їх застосування); 2) уведення будь-яких заходів регулювання тільки після опублікування; 3) однакове застосування заходів регулювання; 4) можливість оскарження дій влади (створення спеціальних незалежних органів для оскарження адміністративних дій влади, пов'язаних із застосуванням заходів регулювання) [14, с. 9-22]. На практиці цей принцип традиційно складається з наступних основних елементів: а) вимоги, що стосуються доступу зацікавлених осіб до законодавства країни – члена СОТ, включаючи порядок його опублікування і набрання чинності; б) вимоги, що стосуються повідомлень членами СОТ один одного про різні аспекти своєї торгової політики; в) функціонування різних контактних «точок», метою яких є надання інформації зацікавленим особам з питань торгової політики своєї держави; г) виключення з цих правил. У рамках СОТ створена система забезпечення транспарентності, що включає наступні елементи: процедуру нотифікацій; механізм консультацій; надання інформації зацікавленим сторонам.

Принцип гармонізації. Угодою про застосування СФЗ передбачено, що країн-членів СОТ, які розвиваються, можуть спіткати особливі труднощі при виконанні санітарних та фітосанітарних вимог імпортуючих членів СОТ і, як наслідок, при доступі на ринки, а також при розробці та застосуванні СФЗ на своїх власних територіях. Бажаючи допомогти їм в їхніх зусиллях у цій сфері, відповідно до ст. 3 Угоди з метою гармонізації санітарних заходів на якомога ширшій основі, члени СОТ повинні базувати свої санітарні заходи на міжнародних стандартах, інструкціях чи рекомендаціях. Санітарні заходи, які відповідають міжнародним стандартам, інструкціям чи рекомендаціям, повинні вважатися необхідними для захисту життя чи здоров'я людини і тварин [15, с. 106-109].

Висновки. Вище розглянуті принципи поділяються на дві нерівномірні групи: принцип суверенітету (принцип самостійності); антипротекціоністські принципи (усі інші). Принципи другої групи спрямовані на єдину мету – обмеження суверенної свободи держави приймати рішення щодо СФЗ на своїй території або СФЗ щодо продукції, яка потрапляє (імпортується) на її територію. Система антипротекціоністських принципів права СОТ складається із 1) базової компоненти (принцип недискримінації);

2) режимної компоненти (принципи національного режиму та режиму найбільшого сприяння); 3) інформаційної компоненти (принцип транспарентності); 4) змістовної компоненти (принципи наукової обґрунтованості та гармонізації).

Економічно розвинені та політично сильні країни (на кшталт ЄС), зважаючи власні економічні,

соціальні, екологічні та інші ризики, обирають різні стратегії захисту власних інтересів. Найбільш популярними є: а) стратегія підвищення вимог щодо СФЗ на підставі науково обґрунтованих даних; б) політично зважене рішення щодо ігнорування деяких вимог та антипротекціоністських принципів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багай Н. О. Розвиток науки аграрного права України: автореф. дис. ... к-та юрид. наук: 12.00.06 / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2002. 19 с.
2. Панова А. С. Об особенностях технического регулирования по праву ВТО. *Бизнес. Менеджмент. Право*. 2013. № 1. С. 60-65.
3. Воронин Б. А. Правовые проблемы вступления в ВТО российского аграрного сектора. *Аграрное и земельное право*. 2010. № 6 (66). С. 13- 19.
4. Гуляева Т. К., Никитина В. А., Федосов Я. К. Принцип недискриминации в «праве ВТО». *Российский внешнеэкономический вестник*. 2015. № 8. С. 82- 91.
5. Членство України в СОТ: огляд зобов'язань та коментарі до них. За редакцією І. Бураковського та В. Мовчан. 2008. 35 с.
6. Попов М. С. Право на применение санитарных и фитосанитарных мер государствами-членами ВТО и последствия их применения. *Здравоохранение Российской Федерации*. 2013. № 4. С. 38-40.
7. Дело DS245 Япония – импорт яблок (заявитель США). URL: <http://rovnov.com/ru/spsagreement/science>
8. Joanne Scott. The WTO Agreement on Sanitary and Phytosanitary Measures. David J. Hornsby & Markus W. Gehring (Reviewed). V. Abazi, J. Adriaensen, T. Christiansen (Ed.). *The Contestation of Expertise in the European Union*, Palgrave Macmillan. New York City: Oxford University Press, 2007. 340 p.
9. Gruszczynski, L. Judicial review of science-based measures under WTO law. V. Abazi, J. Adriaensen, T. Christiansen (Eds.), *The Contestation of Expertise in the European Union*, Palgrave Macmillan. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/344403292_Judicial_Review_of_Science-Based_Measures_Under_WTO_Law.
10. Тарасов О. А. Принцип национального режима: сущность, практика и значение в контексте вступления России во Всемирную торговую организацию: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук 12.00.10. Москва, 2005. 20 с.
11. Карро Д., Жюйар П. Международное экономическое право / науч. ред. В. М. Шумилова. Москва, 2002. С. 198.
12. Дюмулен И. И. Всемирная торговая организация. Москва, 2003. С. 108.
13. Тер-Степанян Е. Е. Принцип найбільшого сприяння у міжнародному економічному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11. Харків, 2011.
14. Баранова М. А. Обеспечение прозрачности международного регулирования торговли товарами и услугами в рамках соглашений ГАТТ/ВТО. *Торговая политика*. 2017. № 1/9. С. 9-22.
15. Духневич А. В. Механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Право»*. 2011. Вип. 15. С. 106-109.

REFERENCES

1. Bahai, N. O. (2002). Rozvytok nauky ahrarnoho prava Ukrainy. *Extended abstract of candidate's thesis*: 12.00.06 / NAN Ukrainy; In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho. Kyiv [in Ukrainian].
2. Panova, A. S. (2013). Ob osobennostyakh tekhnicheskogo regulirovaniya po pravu VTO. *Biznes. Menedzhment. Pravo - Business. Management. Law*, 1, 60-65 [in Russian].
3. Voronin, B. A. (2010). Pravovyye problemy vstupleniya v VTO rossiyskogo agrarnogo sektora. *Agrarnoye i zemelnoye pravo - Agrarian and land law*, 6 (66), 13- 19 [in Russian].
4. Gulyayeva, T. K., Nikitina, V. A., Fedosov, Ya. K. (2015). Printsip nediskriminatsii v «prave VTO». *Rossiyskiy vneshneekonomicheskiy vestnik - Russian Foreign Economic Bulletin*, 8, 82- 91 [in Russian].
5. Chlenstvo Ukrainy v SOT: ohliad zoboviazan ta komentari do nykh. I. Burakovskiy, V. Movchan (Ed.). (2008) [in Ukrainian].
6. Popov, M. S. (2013). Pravo na primeneniye sanitarnykh i fitosanitarnykh mer gosudarstvami-chlenami VTO i posledstviya ikh primeneniya. *Zdravookhraneniye Rossiyskoy Federatsi - Healthcare of the Russian Federation*, 4, 38-40 [in Russian].

7. Delo DS245. Yaponiya – import yablok (zayavitel SShA). URL: <http://rovnov.com/ru/spsagreement/science> [in Russian].
8. Joanne Scott. (2007). The WTO Agreement on Sanitary and Phytosanitary Measures. David J. Hornsby, Markus W. Gehring (Reviewed). V. Abazi, J. Adriaensen, T. Christiansen (Ed.). The Contestation of Expertise in the European Union, Palgrave Macmillan New York City: Oxford University Press [in English].
9. Gruszczynski, L. (2020). Judicial review of science-based measures under WTO law. V. Abazi, J. Adriaensen, T. Christiansen (Ed.). The Contestation of Expertise in the European Union, Palgrave Macmillan. URL: https://www.researchgate.net/publication/344403292_Judicial_Review_of_Science-Based_Measures_Under_WTO_Law [in English].
10. Tarasov O. A. (2005). Printsip natsionalnogo rezhima: sushchnost. praktika i znachenije v kontekste vstupleniya Rossii vo Vsemirnyuyu trgovuyu organizatsiyu. *Extended abstract of candidate's thesis*: 12.00.10. Moskva [in Russian].
11. Karro D., Zhyuyar P. (2002). Mezhdunarodnoye ekonomicheskoye pravo. V. M. Shumilova (Ed.). Moskva [in Russian].
12. Dyumulen I. I. (2003). Vsemirnaya trgovaya organizatsiya. Moskva [in Russian].
13. Ter-Stepanian E. E. (2011). Pryntsyp naibilshoho spriyannia u mizhnarodnomu ekonomichnomu pravi. *Extended abstract of candidate's thesis*: 12.00.11. Kharkiv [Ukrainian].
14. Baranova M. A. (2017). Obespecheniye prozrachnosti mezhdunarodnogo regulirovaniya trgovli tovarami i uslugami v ramkakh soglasheniy GATT/VTO. *Torgovaya politika - Trade policy*, 1/9, 9- 22 [in Russian].
15. Dukhnevych A. V. (2011). Mekhanizm vrehuliuvannya superechok v ramkakh SOT. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu - Scientific Bulletin of Uzhhorod University, Ser.: «Pravo», Issue. 15, 106-109* [in Ukrainian].

КАРПИНСКАЯ НАТАЛИЯ

к.ю.н., доцент, доцент кафедры гражданско-правовых дисциплин
Волынского национального университета имени Леси Украинки

ПРИНЦИПЫ ПРИМЕНЕНИЯ САНИТАРНЫХ И ФИТОСАНИТАРНЫХ МЕР: ТРЕБОВАНИЯ ВТО И ЕС

Исследование посвящено освещению основных принципов, которые отражают основные принципы регулирования применения санитарных и фитосанитарных мер в рамках права ВТО через призму требований ЕС.

Обосновано, что по своей направленности и содержательным наполнением эти принципы неоднородны и делятся на две группы: принцип суверенитета (принцип самостоятельности) и антипротекционистские принципы (все остальные). Определено, что система антипротекционистских принципов права ВТО состоит из базовой компоненты (принцип недискриминации) режимной компоненты (принципы национального режима и режима наибольшего благоприятствования) информационной компоненты (принцип транспарентности) и содержательной компоненты (принципы научной обоснованности и гармонизации).

Ключевые слова: санитарные и фитосанитарные меры, антипротекционистские принципы, ВТО, ЕС.

KARPINSKA NATALIJA

PhD in Law, Associate Professor at the Department of Civil and Juridical Disciplines Lesya Ukrainka Volyn
National University, Lutsk, Ukraine

PRINCIPLES OF APPLICATION SANITARY AND PHYTOSANITARY MEASURES: WTO AND EU REQUIREMENTS

Problem setting. The study highlights the basic principles that reflect the basic principles of regulating the application of sanitary and phytosanitary measures under WTO law through the prism of EU requirements: the principles of

independence, non-discrimination, scientific validity, national treatment, most-favored-nation treatment, transparency, harmonization.

Target of research. The main target of this research is to analyze the principles that reflect the basic principles of regulating the application of SPS under WTO law: the principles of independence, non-discrimination, scientific validity, national treatment, most-favored-nation treatment, transparency, harmonization and their extrapolation into EU law.

Analysis of recent researches and publications. The following scientists were engaged in research of issues: V. Nosik, A. Stativka, A. Dukhnevych, H. Grigorieva, G. Mamyshev, S. Komendantov, N. Chuiko, T. Gulyaeva, M. Popov, A. Popova and others.

Article's main body. Considering that the legal principles of application of sanitary and phytosanitary measures, which are provided by WTO law, are binding on Ukraine and the EU, and they are based on domestic and European legislation in this area, as well as noting that their direction and content these principles are heterogeneous, they are divided into two groups: the principle of independence (the principle of sovereignty) and anti-protectionist principle.

The principles of the second group are aimed at a single goal - to restrict the sovereign freedom of the state to decide on sanitary and phytosanitary measures in its territory or sanitary and phytosanitary measures on products that enter (import) into its territory.

In the system of anti-protectionist principles of WTO law, the basic component (principle of non-discrimination), regime component (principles of national regime and most-favored-nation regime), information component (principle of transparency) and substantive component (principles of scientific substantiation and harmonization) are singled out. Developed and politically strong countries, taking into account their own economic, social, environmental and other risks, choose different strategies to protect their own interests, among which the most popular is the strategy of increasing the requirements for sanitary and phytosanitary measures on the basis of scientifically sound data.

Conclusions and prospects for the development. The legal principles of application of sanitary and phytosanitary measures, which are provided by WTO law, are binding on Ukraine and the EU, and are based on domestic and European legislation in this area. The conclusion that the most popular are: the strategy of increasing the requirements for sanitary and phytosanitary measures on the basis of scientifically based data and the politically sound decision to ignore some requirements and anti-protectionist principles is substantiated.

Keywords: sanitary and phytosanitary measures, anti-protectionist principles, WTO, EU.

Карпінська Н. В. Принципи застосування санітарних та фітосанітарних заходів: вимоги СОТ та ЄС. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2020. № 2 (15). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Karpinska15.pdf>